

Eğitim Tarihine İlişkin Süreli Yayınlar

Muhsin HESAPÇIOĞLU*

Levent DENİZ**

Giriş

Bu çalışmada, Cumhuriyet döneminde ülkemizde yayımlanan bazı eğitim dergileri tanıtılmaktadır. Özellikle derginin hangi yıllarda, kaç sayısının yayımlandığı, yayımlayan/lar ve belli başlı yazarları çerçevesinde bir tanıtma yapılmaktadır. 1960 yılından sonra yayımlanan dergilere değinilmemiştir. 1960 sonrası dönem nispeten daha yakın bir dönemdir ve dergilere ulaşmak daha kolaydır. İncelememizde görülecektir ki, Cumhuriyet döneminde değişik eğitim dergilerinde eğitimimizin çeşitli sorunları ile ilgili olarak çok değerli çalışmalar yapılmış ve yayımlanmıştır. Bu çalışmaları bilmek ve değerlendirmek, kendi ülkemizin eğitim bilimini ve bu alanda çalışan insanları takdir etmek anlamına gelmektedir. Adı geçen dergiler ülkemizde çok az yerde bulunmaktadır. Bunlardan ikisi İstanbul Beyazıt Devlet Kütüphanesi ve Ankara Milli Kütüphane'dir. Çalışmamızda adı geçen dergilerin dışında da daha bir sıra eğitim dergisi vardır. Yine bazı eğitim bilimcilerimiz yazılarını bazen temel (pür) eğitim dergileri dışındaki dergilerde de yayımlamışlardır. Tüm bunları derlemek ve özellikle eğitim tarihçerimizin ve eğitim ile ilgilenen araştırmacılarımızın hizmetine sunmak ayrı ve ayrıntılı bir çalışmanın konusu olabilir.

Bu kapsamda yapılan çalışmalar eğitim tarihimize ışık tutma açısından çok sınırlı kalmakta, gerek nicelik gerekse içerik açısından geliştirilmeye ihtiyaç duymaktadır. Cumhuriyet döneminde ülkemizde yayımlanan 18 eğitim dergisinin belirtilen ölçütlerle tanıtıldığı çalışmamızın da kendi sınırlılıkları içinde araştırmacılarımıza yararlı olmasını ümit ederiz.

* Prof. Dr., Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü.

** Yard. Doç. Dr., Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü.

Cumhuriyet Dönemide Yayımlanan Eğitim Dergileri

1. *Bilgi*

Bilgi dergisi İstanbul Muallimler Yardımlaşma Birliği tarafından yayımlanan aylık bir meslek dergisidir. Başlığının üstünde “yeni” altında ise “bilgi yoluyla birlik” ifadeleri yer almaktadır. *Bilgi* dergisinin ilk sayısı 1 Mayıs 1947 tarihini taşımaktadır. Araştırmacılar tarafından ulaşılan son sayısı ise 1 Aralık 1952 tarihli 68. sayıdır. *Bilgi* dergisinin “yeni” üst başlığı 1951 yılı 45. sayıdan itibaren kaldırılmıştır. İstanbul’da Marmara Basımevi’nde basılan derginin birlik adına sahibi Rüştü Ultav, müdürü ise Akif Güner’dir. Derginin 1952 tarihli 64-65. sayılarından itibaren ise yazı işleri müdürü olarak Tayyib Gökbilgin görülmektedir.

Bilgi dergisinde Münir Raşid, Faruk Bayülken, Z. Fahri Fındıkoğlu, M. Baha Arkan, Münir Raşit Öymen, Fahreddin Kerim Gökay, Zekeriya Mahmut, Reşat Şemsettin Sırer, Zekai Konrpa, A. Adnan Adıvar, Halil Fikret Kanad, Cavit Orhan Tütengil, Ahmet Hamdi Tanpınar, Mümtaz Turhan, M. Şekip Tunç gibi eğitimci ve yazarlar yer almıştır.

2. *Eğitim Hareketleri*

Eğitim Hareketleri dergisi, 1 Ocak 1955 ve 31 Ekim 1980 tarihleri arasında 25 yıl süreyle aylık olarak yayımlanan bir dergidir. *Eğitim Hareketleri* dergisi başlığının altında “okulun, ailenin, toplumun eğitim davalarını savunur” alt başlığı bulunmakta; dergini ilk sayfasında *Eğitim Hareketleri* başlığının üstünde de sürekli olarak “yurt içinde ve dışında” ibaresini taşımaktadır. Dergi, Haziran Temmuz ve Ağustos Eylül sayıları birlikte olmak üzere bir yıl içerisinde 10 sayı olarak yayınlanmıştır. Derginin yayım yeri Ankara’dır. Dergiyi çıkaran, Türkiye Pedagoji Cemiyeti ve Öğretmen Dernekleri üyesi Hızırrahman Raşit Öymen’dir. *Eğitim Hareketleri* dergisinin ilk sayısındaki “Dergimiz ve Maksudumuz” başlık sunuş yazısında şunlar ifade edilmektedir.

Adımızın da hatırlatacağı gibi Eğitim Hareketleri, eğitim alanındaki faaliyetleri takip ederek tanıtmak ve yeni gelişmelerin ruhunu ve manasını belirtmek için çıkıyor... Eğitim meselelerini ilmin ve hayatın ışığında aydınlatmak, geniş bir işbirliği çevresinde dile gelen ve gelmiyen dâvaları mânalandırmak, meslek efkârı umimiyemizi bu istikamette harekete getirmek bizim yolumuz olacaktır... Bu yoldaki gayretleri bir araya getirmek için “Birleşmiş Milletler İdeali” ile milletlerarası bir anlayış birliğine de varılmak isteniyor... Dergi, emeklerinden ve alâkalarından faydalanabileceğimiz arkadaşlarla bir arada, bu maksat uğrunda faydalı olmaya çalışacaktır...Üniversiteden en hücre köy okuluna varıncaya kadar bu yolda ilmin sesini duyurmasına, gençliğimizin ve halkımızın yetişmesine çalışan müesseselerimizin ve kurumlarımızın faaliyetlerine sahi-felerimizi memnurluk duyarak açacağız. Ailenin ve okulun birbirlerine yakla-

şarak elbirliği ile çalışmalarına yarayabilecek fikirleri yayacak, öğretmenlerin meslek dâvalarını ve hayat problemlerini memleket umumi efkârına duyurmayı kendimize iş edineceğiz...

Eğitim Hareketleri dergisinin 1 Şubat 1955 tarihli ikinci sayısında ise, derginin Maarif Vekili adına Osman Faruk Verimer adıyla "... İlk, Orta ve Teknik Öğretim öğretmenleriyle öğretmen yetiştiren müesseselerin öğrencilerine ..." tavsiye edilmesinin uygun görüldüğü yazısı yer almıştır.

Eğitim Hareketleri dergisi yayımlandığı 25 yıl içerisinde 286 sayıya ulaşmıştır. Derginin son ve özel sayısında yayımlanan toplam makale sayısının 3153 olduğu ifade edilmiş olup bu yazılardan 223 adedi, derginin kurucusu ve baş yazarı Hıfzırrahman Raşit Öymen'e aittir.

Eğitim Hareketleri dergisinde, Mithat Enç, Hıfzırrahman Raşit Öymen, Faik Reşit Unat, İbrahim Alâettin Gövsa, Turhan Oğuzkan, Melahat Özgü, Hilmi Ziya Ülken, Kemal Aytaç, Cavit Binbaşıoğlu, Yahya Akyüz, Rafet Angın, Galip Karagözöğlu, İbrahim Ethem Başaran, Hasan Ali Koçer, Kadri Yürükoğlu, Yaşar Karayalçın, Ağâh Çubukçu, Mahmut Tezcan, Cemil Silistreli, H. Hüsnü Cırıltı gibi eğitimci ve yazarlar yer almıştır.

3. Emekli Öğretmen Dergisi

Emekli Öğretmen Dergisi 1956 yılında kurulan Emekli Öğretmenler Cemiyeti'nin yayın organı olarak 1959 yılında yayımlanmaya başlanmıştır. Derginin sahibi Cemiyet adına sırasıyla Genel Başkan Rasim Zeren, M. Halid Berk (Eylül 1966- Şubat 1972) ve Siret İstemi'dir (Mart 1972). Derginin yazı işleri müdürleri arasında da Baha Arıkan, Tefvik Maral, Şerif Ertuna ve Enver Naci Gökşen gibi isimler yer almıştır. Derginin basıldığı matbaalar değişmekle birlikte basım yeri hep İstanbul olmuştur. *Emekli Öğretmen Dergisi* yayım hayatı boyunca iki kez isim değişliğine uğramıştır. Mayıs 1959 ve Şubat 1965 yılları arasında *Emekli Öğretmen Dergisi* olan ismi, Mart 1965 ve Şubat 1976 tarihleri arasında *Ülkücü Öğretmen Dergisi'*ne ve Mart 1976 yılında itibaren de *Eğitim Öğretim Dergisi'*ne dönüştürülmüştür. Araştırmacılar tarafından derginin ulaşılan son sayısı Ocak 1980 tarihli 248. sayıdır.

Emekli Öğretmen Dergisi eğitimle, psikolojiyle, diğer sosyal ve kültürel konularla ilgili yazıların yayınlandığı, geniş bir yazar kitlesine sahip bir dergidir. *Emekli Öğretmen Dergisi'*nde, Halis Kurtça, Cavit Orhan Tütengil, Baha Arıkan, Bozkurt Güvenç, Avni Akyol, Hasan Âli Yücel, M. Rauf İnan, Fakir Baykurt, Nihat Sami Banarlı, Halil Bedii Yönetken, İ. Hakkı Baltacıoğlu, Fatma Varış, İbrahim N. Özgür, Enver Naci Gökşen, İsmet Giritli, Mithat Enç, Ali Nihat Tarlan, Mümtaz Turhan, Faruk Nafiz Çamlıbel, Özcan Köknel, Ferhan Oğuzkan, Hıfzı Topuz, H. Hüsnü Cırıltı, Muhsin Ertuğrul gibi eğitimci ve yazarlar yer almıştır.

4. *Fikirler*

Fikirler dergisi, 1927 tarihinde yayın hayatına başlamış bir “İlim ve San’at Mecmuası”dır. *Fikirler* dergisi başlangıçta onbeş günde bir yayımlanmış ancak yıllarla birlikte aylık yayımlanan bir dergiye dönüşmüştür. 30. sayısına kadar Osmanlıca çıkan *Fikirler* dergisi bu sayıdan sonra yeni Türk ABC’si ile basılmaya devam etmiştir. Derginin sahibi ve müdürü Ahmet Hikmet’tir. Dergi İzmir Türk Ocağı tarafından İzmir’de Hafız Ali Matbaası’nda bastırılmıştır. 1930 yılında *Fikirler* dergisi kendini “İlim ve Sanat Mecmuası” tanımlamasından “Terbiye, Ruhیات, İlim ve Sanat Mecmuası”, ilerleyen dönemlerde de “Mualim Kültür Mecmuası” (örn. 15 Ocak 1934 sayısı), “Kültür Mecmuası” (örn. 15 Temmuz 1934 sayısı), “İzmir Halkevi Dergisi” (örn. 1 Şubat 1936 sayısı) ve son olarak da Temmuz 1947 tarihinden itibaren “Aylık Kültür ve Sanat Dergisi” tanımlamasına dönüştürmüştür. Temmuz 1947 yılından başlayarak “yeni seri” olarak yayımlanmaya devam eden *Fikirler* dergisinin araştırmacılar tarafından en son Mayıs-Haziran 1949 tarihli Yeni Seri 23-24 numaralı sayılarına ulaşılmıştır. Dergi Ankara’da Yeni Matbaa’da basılmıştır.

Fikirler dergisinde, Ahmet Hikmet, Emin Ali, Mustafa Rahmi, Asım İsmet, Kemal Turan, İsmail Hakkı Baltacıoğlu, Hakkı Baha Pars gibi eğitimci ve yazarlar yer almıştır.

5. *İmece*

İmece aylık kültür dergisi ilk defa 1 Mart 1961 yılında yayımlanmıştır. Derginin sorumlu müdürü olarak Hamza Soydaş görülmektedir. Derginin idare yeri 1 Eylül 1961 tarihli 5. sayısı ile birlikte İstanbul’dan Ankara’ya taşınmıştır. *İmece* dergisinin Ekim 1970 tarihli 112. sayısı ile ekonomik nedenlerden dolayı yayımlanmasına son verildiği anlaşılmaktadır. Ekim 1970 tarihli 112. sayısında “İmececilere Önemli Duyuru” başlığı altında “... Basın İlan Kurumu’nun dergilerden yardımı kesmesiyle *İmece* Dergisi[nin], yaşamını sürdürme bakımından güç bir durum içine girmiş ...” bulunduğu ifade edilmekte ve daha önceki sayılarda da belirtildiği gibi derginin “kuruluş amaçlarından ve devrimci çizgiden sapmadan...” yayımlanabilmesi için “İmececilerin ve ilgililerin abone olma ve abone bulma...” çabalarına girişmeleri gerektiği vurgulanmaktadır.

İmece dergisi, yayımlanmasına son verilmesinden on beş yıl sonra Mart 1985 tarihinde, derginin devamı niteliğinde olmak üzere, Sivas’ta basılarak tekrar yayımlanmaya başlamıştır. Derginin sahibi ve yazı işleri müdürü olarak Kemal Atamtürk görülmektedir. İkinci kez yayımlanmaya başlanan *İmece* dergisinin ulaşılabilen son sayısı Şubat 1987 tarihli 24. sayıdır. Bu sayının son sayı olduğu düşünülmektedir. Bu dergilerin ardından 2003 yılından itibaren merkezi İzmir’de olmak üzere üç aylık bir dergi olarak Yeni Kuşak Köy Enstitülüler Derneği tarafından “Yeniden *İmece*” dergisi adıyla bir dergi çıkarılmaktadır. Derginin sahibi olarak Kemal Kocabaş görülmektedir.

İmece dergisinin 1961 yılıyla başlayan ilk döneminde Sabahattin Eyüboğlu, Engin Tonguç, Can Yücel, Hasan Âli Yücel, Ceyhun Atuf Kansu, Fakir Baykurt, Yaşar Kemal, İbrahim Yasa, İ. Hakkı Tonguç, C. Orhan Tütengil, Behzat Ay, Melih Cevdet Anday, Talip Apaydın, Mümtaz Soysal, Mahmut Makal, Ahmet Kök-lügiller, Türkkaya Ataöv, Pakize Türkoğlu, Cevay Geray gibi eğitimci ve yazarlar yer almıştır.

6. *Muallim Sesi*

Muallim Sesi dergisinin 1929 yılından itibaren yayımlandığı düşünülmektedir. Yapılan çalışma kapsamında *Muallim Sesi* dergisinin ulaşılabilen ilk sayısı 15 Eylül 1934 tarihli yıl 5, sayı 1'dir. Derginin derleyicisi Salim Siret Kenres'dir. Dergi 15 Kasım (ikinciteşrin) 1935 tarihine kadar *Muallim Sesi*, bu tarihten sonra ise *Öğretmen Sesi* adı ile yayımlanmıştır. Onbeş günde bir çıkan *Muallim Sesi* dergisi 15 Ekim (birinciteşrin) tarihinden itibaren aylık olarak yayımlanmaya devam etmiştir. *Muallim Sesi* dergisi 1 Ekim (birinciteşrin) 1940 ve 1 Kasım (ikinciteşrin) 1941 tarihleri arasında yayın hayatına ara vermiştir. Derginin 1 Ekim 1940 tarihli sayısında yayın hayatına ara verilmesinin gerekçesi şu şekilde ifade edilmiştir.

On yıl hiçbir nüshasını geciktirmeden titizlik itina ve intizamla çıkarmış olduğumuz 'Öğretmen Sesi'ni ne yazık ki bu ders yılında neşretmeye imkân göremiyoruz. Bir taraftan kâğıt fiatlerinin alabildiğine yükselişi, diğer taraftan abonelerimizden mühim bir kısmının askere alınmış bulunması bize muvakkat bir tatil kararı verdirmiştir. Normal zaman avdet edinceye kadar mecmuamızı çıkarmayacağımızı meslekdaşlara teessürle bildiriyoruz... Mecmuamızı ne gibi şartlar içinde on yıl muntazaman çıkarabildiğimizi bir gün öğrenecek olanlar bizim bu davada ne kadar samimî ve feragatkâr olduğumuzu kabulde tereddüt etmiyeceklerdir. Bu uğurda başımıza gelen musibetler ve uğradığımız müşkülât, geçirdiğimiz maceraya romantik bir mahiyet vermiştir. Hemen söylemeliyiz ki bütün bunlara rağmen hareketimizden asla nedamet duymuyoruz. İlk fırsatta tekrar doğru bildiğimiz yolda yürüyeceğiz. Mesleki gayelerimiz tamamen tahakkuk edinceye kadar neşriyat sahasında mücadelemize devam edeceğiz...

Muallim Sesi dergisinin araştırmacılar tarafından ulaşılabilen son sayısı 15 Mayıs 1949 tarihi taşmaktadır. Bu sayıda derginin "on dokuzuncu neşir yılını" doldurduğu ve yaz aylarından sonra tekrar okuyucusuyla buluşacağı belirtilmektedir.

Muallim Sesi dergisinde, Salim Siret Kenres, Emine Nuri, Hikmet Galip, Makbule Mehmet, İ. Hakkı Sunat, Baha Soysal, Kemal Demiray, Perran Nazım, Hasip A. Aytuna, Saffet Zarif, İbrahim N. Özgür gibi eğitimci ve yazarlar yer almıştır.

7. *Okul ve Öğretmen*

Okul ve Öğretmen dergisi aylık olarak yayımlanan bir “öğretmenler dergisi”dir. *Okul ve Öğretmen* dergisinin “yayın direktörü” olarak öğretmen Raşit Saraçoğlu, sahibi olarak da öğretmen M. Faruk Gürtunca görülmektedir. Dergi İstanbul Ülkü Basımevi’nde basılmıştır. *Okul ve Öğretmen* dergisinin ilk sayısı Ocak (ikincikânun) 1936 tarihini taşımaktadır. Yapılan arşiv taramasında araştırmacıların ulaşabildikleri son sayı, derginin 23 Nisan 1939 tarihli 10. sayısı olmuştur. Dergi öğretmenlere yönelik bir dergi olarak düşünülmüş ve okuyucular tarafından da heyecanla karşılanarak beğeni kazanmıştır. *Okul ve Öğretmen* dergisini Şubat 1936 tarihli ikinci sayısında Nazilli Yazılı Okulu Baş Öğretmeni Rıza Öz bu konudaki duygularını şu şekilde ifade etmiştir:

Derginiz gerçekten öğretmenlerin bilhassa köy öğretmenlerinin muhtaç olduğu bir eserdir. Yurdun en ufak köşelerine çekilerek köylü ile kucaklaşan, derin bir yalnızlık içinde âdeta unutulmuş, ulusal ödevinden başka kaygı gütmeyen köy öğretmeni her ay derginizi eline alınca biraz ferahlayacak, yeni bir enerjiye kavuşacaktır.

Okul ve Öğretmen dergisinde, eğitim öğretim ile ilgili yazıların yanı sıra güzel sanatlarla ilgili yazılar, resimler, şiirler ve kültürel haberler de yayımlanmıştır. *Okul ve Öğretmen* dergisinde, Hıfzırrahman Raşit Öymen, Selim Sırrı Tarcan, Münir Raşi Öymen, Fuat Baymur, Hayrullah Örs, Falih Rıfkı Atay, Reşat Ekrem Koçu, Fevzi Selen gibi eğitimci ve yazarlar yer almıştır.

8. *Okul ve Ulus*

Okul ve Ulus dergisi “İlk ve Orta Okul Öğretmenlerine yardımcı meslek mecmuası” olarak aylık yayımlanan bir dergidir. *Okul ve Ulus* dergisinin ilk sayısı Ocak 1936 tarihinde yayımlanmıştır. Dergi İzmir’de Bilgi Basımevi tarafından basılmıştır. Derginin yazı işleri müdürü olarak Hakkı Baha Pars, “idari işler direktörü” olarak da A. Kemal Karadayı görülmektedir.

Okul ve Ulus dergisinde, Hakkı Baha Pars, Vedide K. Karadayı, A. Kemal Karadayı, Nevzat C. Dağemre, Cahide Pars, Haydar Tolun gibi eğitimci ve yazarlar yer almıştır.

9. *Öğretmen*

Öğretmen dergisi, Batı Trakya Türk Öğretmenler Birliği tarafından yayımlanan aylık bir dergidir. *Öğretmen* dergisinin imtiyaz sahibi ve sorumlu müdürü olarak Cengiz Ali Çavuş; “neşriyatı idare eden” olarak da Mustafa Ahmet görülmektedir. Dergi Gümölcine’de (Komotini) Akın Matbaası tarafından yayımlanmaktadır. Batı Trakya Türk Öğretmenler Birliği’nin kuruluşu 1936 yılına denk gelmekle birlikte birliğin bir dergi yayımlaması daha geç tarihleri bulmuştur. *Öğretmen* dergisinin ilk sayısı Kasım 1970 tarihini taşımaktadır. Dergi-

nin ilk sayısındaki yazıdan, *Öğretmen* dergisinin “Birlik” ismi altında yayımlanan derginin devamı olduğu anlaşılmaktadır. Araştırmacılar derginin ilk yılda yayınlanan 12 sayısına ulaşmışlardır. *Öğretmen* dergisinin ne zaman kapandığına dair bir bilgiye ulaşılammıştır. Bununla birlikte 1998 yılı Haziran ayında *Öğretmenin Sesi* adıyla Gümölcine’de yayımlanmaya başlayan bir derginin abonelik yoluyla okurlarıyla buluştuğu bilgisi edinilmiştir.

Öğretmen dergisinin ilk sayısında “Bir Derginin Çıkışı ve Düşündürdükleri” başlığı ile Ahmet Şakiroğlu tarafından kaleme alınan yazıda derginin üstlendiği görev ifade edilmiştir:

Ufak yaşlardan hatırlarım. Halkımızın dilinden eksik olmayan ‘okurumuz yok’ sözlerini. Bugün dahi aynı söz ağızlarında gevelenip durmaktadır. Bu sözü artık sarfetmek, düşünmemek ve etrafı görmemek demektir... Halk olarak okurumuz yok derken güya aydın hasreti çektiğimizi ifade etmek isteriz. Aydınımız vardır. Ama aydından istifade etmek isteyen anlayışlı toplum fertleri var mıdır? İşte burada az durmak gerek... Toplumların öncülüğü daima aydın sınıfın elindedir. Bu öncülükteki başarısı da halktan göreceği destek ölçüsünde olacaktır... Bir de milletin ‘gözü ve kulağı’ diye tabir edilen basın vardır. Aydınlarımız topluma faydalı olalım diyerek bu yolda da çalışmaktadırlar. Gözümüzden uzak hadiseleri bize duyuruyor ve fikir yazılarıyla topluma yön vermek istiyorlar.... Aydın gençlik ‘Öğretmen’ dergisini çıkarmakla toplumumuza yeni bir kültür kaynağı sağlamıştır. Bunun toplumumuz için iftihar edici olduğu kadar yararlanılması gereken bir organ olduğuna inanıyorum. Uzun senelere Azınlığımızın hizmetinde kalmasını temenni ederim.

Öğretmen dergisinde, eğitim ve öğretimle ilgili; okulda ruh sağlığı, çocuk eğitiminde ailenin rolü, müziğin eğitimdeki rolü, resim iş derslerinin önemi eğitim öğretimi gibi konularla şiirler, hikayeler ve Batı Trakya’daki okullarla ilgili haberler yayınlanmıştır. *Öğretmen* dergisinde, Ahmet Şakiroğlu, Baha Muhtin Akın, İsmail Rodoplu, Enver Şakiroğlu, Alırza Saraçoğlu, Osman Hüseyin Arda, Tefik Hüseyin gibi eğitimci ve yazarlar yer almıştır.

10. *Öğretmen Dergisi*

Öğretmen Dergisi “Öğretmen Okullarını Bitirenler Cemiyeti” tarafından aylık olarak yayımlanan bir meslekî dergidir. Derginin sahibi olarak cemiyet adına M. Faruk Gürtunca gözükmemtedir; ilk yazı işleri müdürü ise Beyoğlu İkinci Erkek Ortaokulu Türkçe Öğretmeni Hamdi Hızal’dır. Yazı işleri müdürleri aradan geçen yıllarla değişmiş ve farklı isimler yazı işleri müdürü olarak görev almıştır. *Öğretmen Dergisi*’nin ilk sayısı Kasım 1947 tarihini taşımaktadır. Araştırmacılar tarafından derginin ulaşılabilen son sayısı Ocak-Şubat 1951 tarihli 31. sayıdır. *Öğretmen Dergisi* İstanbul’da Ülkü Basımevi tarafından basılmıştır.

Öğretmen Okullarını Bitirenler Cemiyeti’nin *Öğretmen Dergisi*’ni çıkarmada üç temel amacı bulunmaktadır. Bunlar; (1) Öğretmenler arasında meslekî

temâsı arttırmak, fikir alışverişini ülke çapında canlı ve hareketli tutmak, eğitim öğretim alanında meydana gelebilecek yeni bilgi ve denemeleri takip ederek bunlardan ülke çapında tüm öğretmenlerin haberdar olmasını ve yararlanmasını sağlamak, her türlü politikadan uzak durmak ve tam anlamıyla meslekî konuları yansıtarak öğretmenler arasında fikir, bilgi ve tecrübe alışverişini sağlamak; (2) Okullarımızda, ülkemiz çocuklarının eğitim öğretim sorumluluğunu üzerine almış bulunan öğretmenlerin pedagojik alanda bilgisini arttırarak, bu konudaki sorunları giderme imkanı sağlamak; (3) Öğretmenlerin gerek bireysel gerekse birleşik olarak yayın sahasına koymak isteyecekleri her türlü eserlerinin, baskı ve satış işlerini kolaylaştırmaya çalışmak yoluyla, bu kişileri maddeden ve manen desteklemeye çalışmaktır.

*Öğretmen Dergisi'*nde, öğretmenlerin meslekî sorunları, Köy Enstitüleri ile ilgili haberler, okul aile birliği, Türk Dili, zor çocukların eğitimi, çocuklar için piyesler, tiyatro, müze gibi etkinliklerin haberleri, okulda demokrasi ve diğer eğitim konuları ile ilgili yazılar yayımlanmış ve çeviri yazılara da yer verilmiştir. *Öğretmen Dergisi'*nde, Hamdi Hızal, Hamdi Kayalı, Reşat Tardu, Fevzi Selen, Fuat Baymur, Ziya Aydınant, Mithat Sertoğlu, Fikret Özgönenç, Cemal Gültekin gibi eğitimciler ve yazarlar yer almıştır.

11. Pedagoji

Pedagoji dergisi, Pedagoji Derneği tarafından iki ayda bir yayımlanan bir eğitim dergisidir. Derginin sahibi Pedagoji Derneği adına H. Turhan Dağlıoğlu, yazı işleri müdürü ise Baha Arıkan'dır. *Pedagoji* dergisinin ilk sayısı Mart 1973 yılında yayımlanmıştır. Araştırmacılar derginin Ocak-Şubat 2005 tarihinde yayımlanan 12. sayısına kadar ulaşmışlardır.

Pedagoji dergisinin ilk sayısında "Başlarken" başlığı altında derginin yüklendiği sorumluluk aşığıdaki ifadelerle belirtilmiştir.

Türkiye'nin bugün en önemli meselelerinin başında kanımızca 'eğitim' konusu gelmektedir. Bu dergiyi çıkarmaya başlarken, üzerimize aldığımız görevin büyüklüğü karşısında ne kadar derin bir sevinç duygusu içinde kalıyoruz o kadar da ağır bir yükün altında ezilir gibi oluyoruz... İstisnasız herkesin ya öğrencisine ya ailesine ya çevresine ya da kendi nefesine karşı bir eğitici olması gereken bu yüzyılda fikir, düşünce akımlarının belli ve rahat yataklar bulamayarak her tarafa dağıldığı ve şimdi bir sel gibi her şeyi ve herkesi sürükler gibi görünürken sonra birdenbire kızgın kum çöllerine rastlayan dereler gibi kaybolup gittiği bu ülkede bir pedagoji dergisi çıkarmak isteyenler sorumlu, hem de ağır bir yük altına girmiş demektir...

Pedagoji dergisinde, Baha Arıkan, Hilmi Ziya Ülken, İbrahim N. Özgür, İbrahim Kafesoğlu, Rifat Gökçen, Ergun Tamer, Ali Rıza Korap, Hıfzırrahman Raşit Öymen, Ferit Rağıp Tuncor gibi eğitimci ve yazarlar yer almıştır.

12. *Tedrisat Mecmuası*

Türkiye'nin ilk ve önemli eğitim dergilerinden olan ve *Tedrisat-ı İbtidâiye Mecmuası*'nın (1910-1926) yolundan ilerleyen *Tedrisat Mecmuası*'nın ilk sayısı Mart 1951 yılında yayımlanmıştır. Araştırmacıların son ulaştıkları sayı 1958 Nisan-Mayıs tarihli 59-60. sayılardır. *Tedrisat Mecmuası* aylık olarak çıkan bir meslek ve kültür dergisidir. Derginin ilk sayısında "Tedrisat Mecmuası Çıkarırken" başlığıyla yayımlanan yazıda derginin amacı şu şekilde ifade edilmiştir:

Mesleki bilgilere, tecrübeler ve çeşitli kültür yazılarına ihtiyacımızın ne kadar şümüllü olduğu hepimizce malûmdur. Bu geniş ihtiyacın hiç olmazsa bir kısmını temin edebileceğini umduğumuz bu mecmua; eski Tedrisat Mecmuası'nın yolunda yürüyecek; fakat, bu yürüyüşün tenposu günün ihtiyaçlarına göre ayarlanacaktır... Tek hedefimiz; bilgi dünyasının geniş ufuklarından, öğretmenin çok işine yarayacağına kani olacağımız kısımları almak ve bunları tatbiki bir şekilde koyarak sunmağa çalışmaktır. Bu meyanda aktif metodun ve diğer metod ve tekniklerin eğitim ve öğretim alanındaki inkâr edilemez değerlerine de temas edilecektir... Zamanında çok büyük ve çok kıymetli hizmetler ifa ederek mesleki bir şöhrat ve şerefli bir mevki yapmış olan bu mecmuanın bu kadar yıldan sonra tekrar ilim ve meslek dünyamızda vazife almasına çalışsan yazı ailemizin bu enerjisi siz değerli meslekdaşlarımızın çok kıymetli müzaheretleriyle beslenecektir...

Tedrisat Mecmuası'nda, Harun Reşit Kocacan, Hüviyet Bekir, Vedide Baha Pars, Nihat Sami Banarlı, Niyazi Akşit, Kemal Kaya, Osman Ülkümen, Enver Naci Gökşen, Rauf Miral gibi eğitimci ve yazarlar yer almıştır.

13. *Uyanış*

Uyanış dergisi, aylık bilim sanat eğitim dergisi olarak yayın hayatını sürdürmüştür. Bu çalışmada araştırmacılar İstanbul Taksim'deki Atatürk Kütüphanesi ve Beyazıt Devlet Kütüphanesi arşivlerini taramıştır. Bu arşivlerde yapılan çalışmalarda *Uyanış* dergisinin ulaşılabilen ilk sayısı Kasım 1967, Sayı: 47, Yıl: 6 olmuştur. Buradan hareketle derginin 1961 yılından itibaren yayınlandığını söylemek mümkündür. Araştırmacıların ulaşabildikleri son sayı ise Haziran 1973, Sayı: 104, Yıl: 10 olmuştur. Bu tarihten itibaren derginin yayınlanıp yayınlanmadığına dair taranan bu arşivlerde bir bilgiye rastlanmamıştır. *Uyanış* dergisi İzmir'de Karınca Matbaacılık tarafından basılmıştır.

Uyanış dergisinin sahibi olarak İzmir Eğitim Enstitüsü öğrenci derneği adına İ. Zeki Öcal, kurucusu olarak da Reşat Postacıoğlu gözükmektedir. *Uyanış* dergisinin 1968 yılı 58. sayısından başlayarak, 1970 yılı 74. sayısına kadar derginin hedefi içindekiler sayfasında üç madde halinde ifade edilmiştir.

1- Bu dergi, İzmir Eğitim Enstitüsü mezunlarını, öğrencilerini ve öğretmenlerini san'at ve bilim çerçevesi içinde birleştirmek ve kaynaştırmak ister; 2- Bu

dergi, yurdumuzun fikir ve eğitim ortamına gücü yettiği kadar, hizmet etmek ister; 3- Bu dergi, mezunlarının İzmir Eğitim Enstitüsü anı ve yaşantılarını, her an taze ve canlı tutmak ister.

Uyanış dergisinin içindekiler kısmı incelendiğinde, dergide İzmir Eğitim Enstitüsü ile ilgili haberlerin, Enstitü’de çalışan eğitimcilerin eğitim konusunda çeşitli konulara, sorunlara değinen yazılarının, ayrıca çeşitli edebiyatçılara ait, hikaye, deneme ve şiirler ile edebiyat eserlerine ait çözümlerinin ve değerlendirmelerinin bulunduğu görülür.

Uyanış dergisinde, Afet İnan, Falih Rıfki Atay, İbrahim Zeki Burdurlu, İsmail Hakkı Baltacıoğlu, Bahattin Baysal, Güngör Orhan, Kemal Özınönü, Faruk Erem gibi eğitimci ve yazarlar yer almıştır.

14. *Yeni Adam*

Yeni Adam dergisi haftalık olarak yayımlanan bir “*fikir gazetesi*”dir. İsmail Hakkı Baltacıoğlu’nun sahibi ve “baş muharriri” olduğu *Yeni Adam* dergisi 1 Ocak 1934 yılında yayımlanmaya başlamış ve İsmail Hakkı Baltacıoğlu’nun vefatının ardından bir sene kadar daha devam edip Haziran 1979’da yayımlanmasına son verilmiştir.

Dergi başlığının altında yer alan “Ülkümüz demokrasi ve cumhuriyet için çalışmaktır” alt başlığında da ifade edilmekle birlikte, İsmail Hakkı Baltacıoğlu derginin ilk sayısında amacını şu ifadelerle açıklıyordu:

Gazete çıkarmak benim idealimdir... Dünya her yüzden değişiyor. Değişmenin bilgisini kazanmalıyız. Değişmeyen varlıklar ölüyor... Her gazete sahibinin tabiatını taşır, benim gazetem de bana benzeyecektir. Yaratıldığım günden beri demokratça yaşadım, ölünceye kadar da demokrat kalacağım. Bütün yaşayışımda güzellik, iyilik ve doğruluk için çalıştım. Gazetem bu ülkelere hıyanet edemez... Millî ihtilalin başından beri hep onun şerefi için elimden geldiği kadar çalıştım. Gazetem Türklüğün zararına yaşayamaz... Çocuklar, talebeler, meslekdaşlar, yurttaşlar: güzellik, doğruluk ve iyilik işi yapınız ve sakın yurdunuzu sevmek dininden dönmeyiniz.

Aradan geçen yıllarla İsmail Hakkı Baltacıoğlu bu amacı gerçekleştirdiğini vurgulamayı da ihmal etmemiştir. *Yeni Adam* dergisinin 1939 tarihli 261. sayısında altı yıllık geçmişin hesabı verilirken derginin ulaştığı niteliğe de vurgu yapılmıştır.

... Yeni Adam, geçen altı yılı ve 260 sayısı menfilik yahut koskoca bir hiçten öteye geçmemek batağına bir tek nushasıyla bile yakınlık göstermemiş, bilâkis bugünkü Türk fikir hayatı içinde kaliteli ve avant-garde kalmıştır... ‘Gazete çıkarmak benim ideâlimdir. Bu ideâlime kavuşuyorum’ diye işe başlamanın ‘benim gazetem bana benziyecektir’ haysiyetini Türkiye’de ilk önce idrâk etmenin neticesi şüphesiz bundan başka birşey olamazdı...

Yeni Adam dergisinde, iç ve dış siyasetteki gelişmeler, toplumsal gelişmeler ve sorunlar, kültür, sanat, felsefe, psikoloji, sosyoloji, bilim, teknik, gezi türündeki makaleler, çeviri yazılar ve hikayeler yayınlanmıştır. *Yeni Adam* dergisinde, İsmail Hakkı Baltacıoğlu, İffet Ömer, Hüseyin Avni, Nüvit Osman, Vahdet Gültekin, Suphi Nuri İleri, Fuat Sabit, Nurullah Ataç, Falih Rıfka Atay, Hasan Ali Ediz, Ferudun Çölgeçen, P. Naili Boratav gibi eğitimci ve yazarlar yer almıştır.

15. *Yeni Kültür*

Yeni Kültür dergisinin ilk sayısı Ocak (sonkânun) 1936 tarihinde yayımlanmıştır. Aylık olarak yayımlanmış olan *Yeni Kültür* dergisi, başlığının altında “*Ailede çocuk, Mektebde çocuk*” ibaresini taşımaktadır. Araştırmacılar tarafından derginin ulaşılan son sayısı 1945 tarihli 92. sayıdır. Ankara’da basılan derginin sahibi olarak Kâzım Nami Duru, yayın direktörü olarak ise Enver Mersin görülmektedir.

Eğitim ve öğretimle ilgili yazıların yer aldığı dergide diğer ülkelerin eğitim sistemlerinin tanıtılması üzerinde de durulmuştur. Derginin ulaşılabilen sayılarından, sınırlı bir yazar kadrosu olduğu anlaşılmaktadır. *Yeni Kültür* dergisinde, Kâzım Nami Duru, Selim Sırnı Tarcan, Hıfzırrahman Raşit Öymen, A. Fuat Baymur, Nimetullah Ma, Feriha Baymur, Kemal Kaya, Rasim Adasal, Mâdi Suten gibi eğitimci ve yazarlar yer almıştır.

16. *Yeni Okul*

Yeni Okul dergisi Pedagojik Yardımlaşma Kooperatifi tarafından Ankara’da yayımlanan aylık bir “İlk ve Orta Öğretim” dergisidir. Derginin sorumlu müdürü olarak Avni Özsun görülmektedir. Yapılan tarama sonucunda derginin ilk sayılarına ulaşlamamış, ancak birinci cildin indeksinin bulunduğu tablodan yazar ve makale adlarına ulaşılmış ve *Yeni Okul* dergisinin de Nisan 1951 yılından itibaren yayımlandığı hesaplanmıştır. Derginin araştırmacılar tarafından ulaşılan son sayısı Aralık 1953 tarihli 30. sayıdır.

Yeni Okul dergisinde H. Hüsnü Cırılı, Mithat Enç, Yunus Kazım Köni, İbrahim Alâettin Gövsa, Sabri Esat Siyavuşgil, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Tahsin Gülöksüz, Memduh Şevket Esendal, Osman Ülkümen, Halide Nusret Zorlutuna gibi eğitimci ve yazarlar yer almıştır.

17. *Yeni Öğretmen*

Yeni Öğretmen dergisi aylık olarak yayımlanan bir meslekî dergidir. Derginin ilk sayısı 1 Aralık 1953 tarihinde yayımlanmıştır. Araştırmacılar derginin 1958 tarihli Ocak, Mart 50-52. sayısına ulaşmışlardır. Derginin bazı sayılarının,

ulaşılan son sayıda olduğu gibi, maddî imkansızlıklardan dolayı bir arada yayımlandığı görülmüştür. *Yeni Öğretmen* dergisinin kurucusu Mehmet Necati Öngay'dır. Dergi 1957 yılından itibaren Türkiye Öğretmen Dernekleri Federasyonu'nun fikir organı olarak yayın hayatına devam etmiştir.

Yeni Öğretmen dergisinde, İbrahim Yasa, M. Rauf İnan, Muzaffer Ergin, Turhan Oğuzkan, Behçet Kemal Çağlar, Hasan Tan, Bedri Rahmi Eyüboğlu, Bülent Ecevit, Hilmi Ziya Ülken, Baha Arıkan, Ahmet Muhip Dıranas, Vedide Baha Pars, Hasan Âli Yücel, Cavit Binbaşıoğlu gibi eğitimciler ve yazarlardır.

18. *Yeni Türk Mecmuası*

Yeni Türk Mecmuası İstanbul (Eminönü) Halk Evi tarafından ayda bir yayımlanan bir dergidir. *Yeni Türk Mecmuası*'nın ilk sayısı Ekim (teşrinievvel) 1932'de yayımlanmıştır. Araştırmacıların ulaşabildiği son sayı ise 1943 yılı 125. sayıdır. *Yeni Türk Mecmuası*'nın ilk sayısında çıkış nedenleri kısaca şu ifadelerle vurgulanmıştır.

Kısa bir zaman içinde derin inkılaplar yapmış bir milletiz. İnkılap yapan bir neslin vazifesi kendi umdelerini, ideallerini, en kuvvetli iman halinde bütün ruhlarla yerleştirmektir; ta ki inkılap yayılsın ve kökleşsin. Bu günün mütefekkirleri için ilk vazife budur... Milletimizin cihan içinde yüksek bir mevki alması için çalışmak mütefekkirlerin diğer bir vazifesidir... Türk Cumhuriyetinin kuruluşu insanlık için, bilhassa şark için bir derstir: Yarı müstemleke haline getirilmiş bir milletin nasıl istiklalini alacağını, nasıl insanlığa hizmet edeceğini biz kan dökerek, yeni bir devlet kurarak dünyaya gösterdik... Uzak ve yakın mazisi böyle olan bir milletin mütefekkirleri atide de medeniyete ve insanlığa en büyük hizmeti yapmak idealinin ateşini kalplerinde neden duymasınlar? ... İşte bu mecmua bu vazifeleri ve ideali kalplerinde duyan mütefekkir muharrirlerin yazıları için bir kürsü olsun diye çıkarılıyor... Bizde ilim henüz orta zamanlar ölçüsü ile ölçülmekten kurtarılamamıştır. Hala zannedilir ki alimin kıymeti okuduğu kitap miktarına bağlıdır. Böyle zannedenlere karşı alimin söyleyeceği söz şudur: 'Seninle aramızdaki fark okuduğum kitap adedi ile ölçülemez. Ben mevzuum olan hadiseleri görmek, onların arasındaki irtibatları anlamak, tahlil ve terkip yapmak hususlarında sende olmayan bir melekeye sahibim. Okuduklarım dimağımda böyle bir melekeden husulüne yaramıştır.' Hakikatte de kitap bu kabiliyeti hasıl etmek için bir vasıta. Bu nevi alimler yetişdirerek henüz tetkik edilmemiş olan memleket ve millet mevzularını aydınlatmağa çalışmak, düşünen her gencin kalbinde büyük bir kuvvet yaratmalı mıdır? Bu mecmua böyle bir ilim mantığını yaymak, böyle bir ilim propagandası yapmak için çıkıyor...

Yeni Türk Mecmuası'nın, onuncu cildin ilk sayısı olan Ocak (ikincikanun) 1942 tarihli sayısında okuyuculara seslenilerek derginin geleceğine ilişkin hedefler ortaya konmuştur:

Halk için çalışan münevverlerin etrafında toplandıkları Halkevlerinin fikir, san'at ve kültür havasını aksettirmeye çalışan ve bu şekilde halka ve memleket kültür hayatına yararlı olmayı düşünen Yeni Türk bu sayısından itibaren aynı gaye ve aynı yolda daha canlı bir şekilde ve daha geniş bir kadro ile çalışacaktır. ... Memleketin fikir, ilim san'at alanında orijinal olma karakterini taşıyan yazılara da yer vermesi dolayısı ile Yeni Türk yeni bir münevver kütlesinin alâkası ile bezenmiş olarak karşınıza çıkacaktır. Genç neslin, memleketin öz realitesini işleyen ve bir hamle taşıyan san'at ve fikir hareketleri ile yakından alâkalanılacak ve bu şekilde memleketin istikbalini yapacakların attığı her adımın, halkevi çevresinde gene halkevi havasına göre değerlendirilmesine çalışılacaktır.

Yeni Türk Mecmuası sadece eğitim ile ilgili konuları ele almakla kalmamış, bu konulara ilave olarak, dil ve tarih, siyaset ve iktisat, edebiyat ve san'at, felsefe gibi alanlarda da yazılar yer almıştır. *Yeni Türk Mecmuası'*nda, Ahmet Şükürü, Falih Rıfkı, Faruk Nafiz, Yahya Kemal, Hilmi Ziya Ülken, Hasan Ali, Nurullah Atâ, Burhan Ümit, Reşat Nuri, Ahmet Cevat, Nusret Kemal, Mustafa Şekip, Salih Murat, Behçet Kemal, Elif Naci, Meliha Avni Sözen, Vasfi Rıza Zobu, Selim Sırrı Tarcan, Agah Sırrı Levend, Sulhi Dönmezer, Tarık Z. Tunaya gibi eğitimci ve yazarlar yer almıştır.

Sonuç ve Değerlendirme

Çalışmanın giriş kısmında da belirtildiği gibi, Cumhuriyet döneminde ülkemizde yayımlanan bazı eğitim dergileri tanıtılarak eğitim tarihimize, sınırlı da olsa, bir ışık tutulmaya çalışılmıştır. Bu çalışmanın, her bir derginin içerdiği makalelerin konu alanları, yazarları, yayımlandıkları dönemdeki etkileri gibi çeşitli boyutlarıyla da ele alınması önemli ve gereklidir.

Bu çalışma benzeri bir çalışmada ele alınmaya değer olan, ancak araştırmacılar tarafından çeşitli sınırlılıklar sebebiyle ayrıntılı incelenemeyen dergilerden bazıları da şunlardır: *Mektebli* (Samsun, 1922); *Terbiye* (ilk sayısı 15 Şubat 1927); *Ülkü* (Halkevleri Mecmuası, ilk sayısı Şubat 1933. Dergi doktora tez çalışması olarak Firdevs Gümüşoğlu tarafından ayrıntılı olarak incelenmiş ve *Ülkü Dergisi ve Kemalist Toplum* başlığıyla kitaplaştırılmıştır), *Sınıf Muallimi* (~1934); *Okul Bilgisi*; *Uyanış* (İzmir Eğitim Enstitüsü); *Köy Enstitüleri Dergisi*; *Eğitim Psikolojisi* (ilk sayısı Aralık 1953); *Pedagoji Cemiyeti Dergisi* (ilk sayısı 7 Eylül 1964); *Okul Öncesi Eğitimi Dergisi* (Okul Öncesi Eğitimi Geliştirme Derneği, Ocak 1969); *Çocuk Dünyası*; *Eğitim Alanı* (~1975); *Tim-Der* (Tüm İlköğretim Müfettişleri Derneği Yayın Organı, ~1976); *İlköğretim*.

Periodicals on the History of Education

Muhsin HESAPÇIOĞLU, Levent DENİZ

Abstract

The main aim of this study is to introduce some of the journals on education published in the Republican era in Turkey. These journals are analyzed according to their goals, publication years, number of volumes/issues, publishers (individuals and/or institutions) and main writers. The journals on education published after the 1960s are not included since they are relatively new and easy to attain. Eighteen journals on education were examined in this study; Bilgi, Eğitim Hareketleri, Emekli Öğretmen Dergisi, Fikirler, İmece, Malim Sesi, Okul ve Öğretmen, Okul ve Ulus, Öğretmen, Öğretmen Dergisi, Pedagoji, Tedrisat Mecmuası, Uyanış, Yeni Adam, Yeni Kültür, Yeni Okul, Yeni Öğretmen and Yeni Türk Mecmuası. We hope that this study, though it remains within its stated limitations, would benefit and enlighten other researchers who are interested in the journals on education published in the Republican era in Turkey.

Keywords: Turkish journals on education, Turkish Republican era, Turkish educators, history of Turkish education.

Eğitim Tarihine İlişkin Süreli Yayınlar

Muhsin HESAPÇIOĞLU, Levent DENİZ

Özet

Bu çalışma Cumhuriyet döneminde ülkemizde yayımlanan bazı eğitim dergilerinin tanıtılması amacıyla yapılmıştır. Bu tanıtım dergilerin hangi yıllarda, kaç sayısının yayımlandığı, yayımlayanlar ve belli başlı yazarları gibi hususları içermektedir. Çalışmada 1960 yılından sonra yayımlanan dergilere, bu dönemin dönem nispeten daha yakın olması ve dergilere ulaşmanın daha kolaydır gereçleriyle değinilmemiştir. Araştırmacılar belirtilen kapsamlarda on sekiz dergiyi incelemişlerdir. Bu dergiler, Bilgi, Eğitim Hareketleri, Emekli Öğretmen Dergisi, Fikirler, İmece, Malim Sesi, Okul ve Öğretmen, Okul ve Ulus, Öğretmen, Öğretmen Dergisi, Pedagoji, Tedrisat Mecmuası, Uyanış, Yeni Adam, Yeni Kültür, Yeni Okul, Yeni Öğretmen ve Yeni Türk Mecmuası'dır. Cumhuriyet döneminde ülkemizde yayımlanan on sekiz eğitim dergisinin belirtilen ölçütlerle tanıtıldığı çalışmamızın kendi sınırlılıkları içinde araştırmacılarımıza yararlı olmasını ümit ederiz.

Anahtar kelimeler: Eğitim dergileri, cumhuriyet dönemi, Türk eğitimcileri, eğitim tarihi